

Roman

 DIN
 2

ILUSTROVAN DRUŽINSKI ČEDNIK · IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 8. oktobra 1931

Štev. 41

Pošast

Fantastična zgodba

Napisal P. S.

Nekega večera nas je bila manjša družba v klubu O. Ura je šla že na polnoč; bili smo razigrane volje, saj smo imeli za seboj že nekaj kozarcev penečega se šampanjca in dva, tri kozarčke pristnih likerjev.

Sedeli smo pri močni črni kavi, ki nas je spravila nekoliko bliže zemeljskim realnostim, in listali po albumu slavnega karikaturista S., ki je kakor gotovo še pomnite, šele pred nekaj meseci umrl. Bil je umetnik po božji volji; njegove karikature so šle po vsem svetu. Posebno znan je bil njegov grbec; v njem je hotel vpodobiti današnjega filistroznega malomeščana, ki ima o vsaki stvari svoje mnenje, neizpodbitno seveda; vsak teden ste tega grbca lahko videli na naslovni strani velikega humorističnega lista.

V družbi je bil tudi dopisnik nekega ameriškega dnevnika; ko je pri prelistavanju albuma zadel na grbca, je obstal in se z velikim zanimanjem zagledal vanj.

„Čudne zgodbe me spominja tale karikatura,“ je rekel čez dolgo, in njegove oči so se zazrle v prazno. „Čudna zgodba... in nerazumljiv fiziološki problem.“

„Kakšna zgodba? Kateri problem?“

„Zgoda je vprav bizarna, po drugi strani pa zelo preprosta.“

Zaprll je album in si nalil kave v skodelico.

„Pred dvanajstimi ali petnajstimi leti smo imeli karikaturista, ki se je podpisoval Bobby-Bob. Tudi on si je bil izmislil neki groteskni tip, podoben temule v vašem albumu. Ime mu je dal Battle; v vseh dogodkih je imel svojo besedo in svoje mnenje. Bil je majhen možak z velikansko glavo in strašno grbo; njegovo telo se je zdelo, kakor da je posajeno na smešno velike in nakazne noge. Razen tega je bil škilast. Povsod je imel svojo sodbo; v politiki, umetnosti, literaturi — povsod je povedal svojo šaljivo besedo.

TUDI LIFT-BOY NI BREZ SKRBI! (Foto MGM)

Bobby-Bob je to karikaturu narisal nekega dne čisto slučajno. Battle je ljudem ugajal in lastniki lista so umetnika, kakor se rado dogaja, prisilili, da je neprestano upodabljal groteskni kip svoje domišljije. In tako se nekaj let ni pripetil noben važnejši dogodek, ne da bi o njem Battle povedal svojega zabavnega komentarja.

Ta grbec, narisani v skopih štirih potezah, je postal popularen širom Amerike, in ilustrovani tednik, ki se je v njem predstavljal občinstvu, se je imel njemu zahvaliti za svojo veliko naklado. Naj je že šlo za debato v kongresu, za novo žensko modo, za umetniško razstavo ali slovito premijero — neusmiljeni Battle ni nikomur prizanesel s svojimi šaljivo strupenimi opazkami. Kmalu mu tednik ni več zadoščal; povpraševanje po njem je postalo tolikšno, da so morali kaj kmalu izdati posebne albume vseh velikosti, ljud-

ske in luksusne izdaje; v njih je pošastni Battle še strupeneje, še bizarneje razglašal svoj svetovni nazor.

Boby-Bob, ki si je s tem tipom zaslužil celo premoženje, je bil pod pritiskom tiranske naklonjenosti občinstva prisiljen vedno in vedno podajati to groteskno figuro. Upiral se je na vse načine in preklinjal samega sebe, da je spočel ta pošastni tip; zatrjeval je direktorju lista, da zna risati še druge reči in da ima še druge načrte, toda občinstvo se ni dalo prepričati in direktor se je moral ravnati po njegovih željah. Boby-Bob mu je nekoč predložil vrsto resnih risb, kjer so bili ljudje popolnoma normalna bitja; pa mu jih je direktor vrnil, češ: „Kaj me hočete upropasti?“

Naposled se je vdal v uso-do in risal še nadalje nove serije s pošastnim Battlom v glavni vlogi.

To delo pa mu ni vzelo toliko časa, da ne bi utegnil misliti na ljubezen. Že dolgo je imel dekletke, ki pa je ni mogel vzeti za ženo, ker takrat še ni imel dovolj denarja, da bi mogel ženo vzdrževati. Ko je obogatel in so izginile denarne skrbi, je bilo prvo, kar je storil, da je nekega lepega dne stopil do pastora in stvar z njim uredil; drugi dan je že bil srečen zakonski mož.

Boby-Bob je bil lep dečko dvaintridesetih let, vitke postave in velik ljubitelj sporta; ni bilo dveh bolj nasprotujočih si postav od njega in pošastnega bitja, ki ga je upodabljal v listu. Njegova mlada žena je bila pravcata lepota; lepšega para si niste mogli misliti. In tako ni dolgo trajalo, ko sta s tihim veseljem opazila, kakor se reče, „da je Bog blagoslovil njun zakon“. Boby-Bob, ki se je šalil samo v karikaturah, da si je služil svoj kruh, je resno in s prikritim veseljem pričakoval vselega trenutka. Delal je še z večjo vnemo in si ni privoščil nikakega po-

čitka; mar ni vsaka serija slik, na katerih je Battle zabaval občinstvo, pomenila nove dotice težko pričakovane-mu potomcu?

Otrok se je rodil — in glejte, zdaj se začne tisto strašno in nepojmljivo. Iz svojih lepih, zdravih in močnih roditeljev je prišlo na svet pošastno, pokvečeno bitje z nakazno ogromno glavo, skrivljenim hrbtom in zverženimi nogami. Boby-Bob je zatulil od groze: saj je bil ta otrok verna podoba njegove karikature, živa fotografija grbastega Battla, le še odurnejši in pošastnejši. Da je bila sličnost še groznejša, je imel otrok samo eno oko, drugo se v tistih treh dneh njegovega življenja sploh ni odprlo.

Neizrekljiva groza je prevzela očeta. Vrgel je svoj svinčnik v kot in se ni dal preprositi direktorju, ki ga je zaklinjal, naj mu napravi novo serijo grbaste človeške pošasti. Nesrečen in ubit se je zatekel na deželo, daleč od mestnega vrvenja, daleč od listov, daleč od vsega, kar ga je spominjalo njegovih velikih uspehov, za katere je zdaj, tako je mislil, plačeval kazen.

Njegova žena se je v drugič začutila v blagoslovljenem stanju. Ves čas njene nosnosti je Boby-Bob trepetal, molil in prosil Boga, naj mu prizanese; niti trenutka ni imel miru. Vrgel se je na zdravniške knjige in iskal v njih pojasnil in tolažbe, ki je ni našel. Pottlej se je malo pomiril; dejal si je, da se dvakrat povrsti taka nenormalnost pač ne pripeti. Kupil si je reprodukcije slik, posvečenih lepoti; neprestano jih je gledal in se vživljal vanje, da je naposled znal vsako njih črto tako rekoč na pamet.

Ko se je bližal usodni trenutek, ga je spet pograbila prejšnja groza; ni ga strpelo pri ženi, pobegnil je v samoto.

Skrivnostna brzojavka ga je poklicala nazaj. Trepetal je, z nemo grozo v srečju se je vr-

nil... Pokazali so mu drobno človeško telesce, ki je živelo le nekaj ur. Spet je bila ona pošast, spet njegov Battle! Groteskna pojava, ki jo je bila pred leti rodila njegova domišljija, ga je preganjala na slehernem koraku... To pot njegov razum strašni preizkušnji ni bil kos — danes živi v blaznici.“

*

Ne vem, ali si ni Američan, ki nam je vse to zelo resno pripovedoval, dovolil šale z nami, hoteč nas zabavati z grozo. Mar ni nekoliko prefantastična zgodba, ta povest o osveti zasmehovane in deformirane prirode, o osveti prirode, ki je hotela dati nauk, kako kaznuje človeka, ki pači in zasmehuje njeno Lepoto? Ne vem...

Vljudnost

Vrtnar Podlasica ima svoje skrbi.

Vsako noč pridejo tatovi čez ograjo njegovega vrta in mu potrgajo vse vrtnice.

Pa to bi še bilo, če bi tatovi malo bolj pazili. Toda pri tem mu polacajo vse grede, pohodijo druge cvetice in časih odtrga kateri kar ves grm z vrtnicami. Tako mu uničijo trud vsega leta.

Zato vzame nekega dne vrtnar Podlasica velike škarje in jih obesi na plot s temle napisom:

„Gospode tatove vljudno prosim, naj se pri kraji rož blagovolijo posluževati pričujočih škarij.“

Drugo jutro pride vrtnar Podlasica na vrt.

Škarje še vise.

Napis še visi.

In še nekaj visi.

Nov brus.

Z napisom.

„Prav radi. Prosimo vas pa prav tako vljudno, da blagovolite škarje najprej pošteno nabrusiti.“

Bolhačeva oporoka

Svobodno po R. Löwitu

V leta prihajam in zdravje ni več kakor je bilo: posebno nadležna mi postaja naduha. To čutim vsak dan iznova, kadar se spravim na človeka. Njega dni mi je bila stvar igrača; danes pa toliko da še skočim z rebra na rebro, više pa že ne gre. Tudi revma pritiska; časih me tako zagrabi v stegno leve noge, da je še premakniti ne morem. Kako usodno utegne to biti za nas, ti ne bom pravil; saj sam veš, da visi naše življenje dostikrat na hitrem skoku. Vrhu tega se mi je začel edini zob majati; kaj bo, kadar mi izpade, niti misliti ne smem.

Ne jokaj, sin moj! Vidiš, jaz sem miren in vdano pričakujem konca svojih dni. Ko mi je umrla tvoja nepozabna mati, ki jo je zmečkal prst neusmiljenega človeka, itak nisem imel več česa pričakovati od življenja. Vrhu tega od dne do dne bolj čutim, da ne spadam v današnji čas z modnimi novotarijami in prevratnimi nazori o morali. Če pomislim, kako je bilo svoje čase: za trdno zadržanjenimi modrci in v mehkem flanelu se nam je godilo kakor v paradizu. In danes? Saj hodijo ljudje skoraj nagi! Poleti bi to še razumel, toda pozimi ni nič bolje. Kakor da se na vsak način hočejo prehladiti. Kje naj pa mi živimo? Pri ženskah se nam je njega dni najbolje godilo — dan današnji pa se še takrat, kadar ne gredo v goste ali v kino (v gledališče itak več ne zahajajo), odevajo doma samo s prozorno pižamo, tenko ko pajčevina. Niti sekunde nisi na varnem. Zdaj pa govore tudi že o reformi moške mode...

Še slabša je z moralo. V tistih lepih časih bi si bil človek v družbi rajši jezik od-

griznil, kakor da bi bolho samo omenil. Celo ob naših najhujših pikih se je delal veselega, čeprav mu je šlo vse prej kakor od srca. Takšne so bile tiskrat šege — lepi so bili tisti časi! Kvečjemu da se je s hrbtom podrgnil ob stolovo naslonilo, mi pa smo bili preobjestni in smo ga ravno takrat pošegetali pod tilnikom, in je moral molče pretrpeti. O, saj nas je objestnost že minila! Zadnjič ti slučajno prestrežemo pogovor med mlado deklico in njenim izletniškim kavalirjem (saj veš, kavalirji so danes samo še za izlete in plese, večne ljubezni svet nič več ne pozna — pa to sem ti hotel le mimo grede povedati). Veš, kaj ti reče tista deklica?

„Miro,“ ti reče kar brez sramu, „Miro, brž! Bolha me kolje, daj, hitro, popraskaj me — ne, ne tu, više, še više, ah, zdaj je prav! Ne tako rahlo, kar z nohti daj, še premalo, tako... ah, kako to dobro dé!“

Kje je tu sramežljivost, te vprašam? Njega dni so ljudje take reči opravili sami in skrivaj!

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa v denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znakih. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

in dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

Ne, danes to boljše življenje res ni več vredno, da ga živiš.

Tudi hrana je zdaj vsa druga kakor je bila nekoč. Kakšen užitek smo imeli prej na tolstih bedrih in sočnih mečih, da o deviški pečenki niti ne govorim! Pa danes? Vse ženske hočejo biti suhe, edino kar nam je ostalo, so kvečjemu še stegna, pa še ta so pokvarjena od vsakodnevnih čajev, ki jih pijó, da se ne bi preveč zredile, in tako se ti lahko zgodi, da dobiš po nekaj ugrizih kroničen želodčni ali pa črevesni katar. Ne, dan današnji je križ za nas, in skoraj sem vesel, da se bliža konec temu boljšemu življenju.

Ljubi moj sin, imetja ali česa podobnega ti nimam zapustiti. Sam veš, kaj pravijo o nas: kakor dobljeno, tako izgubljeno. Edino, kar ti lahko zapustim, je moje pošteno ime. Saj se še spominjaš, da sem njega dni ugriznil pravega indijskega maharadžo, tvoj ded je več mesecev potoval s pravim madžarskim baronom in naš rod sega po materi tja do dvorne in telesne bolhe Marije Terezije. Tvoja sestra mi je na stara leta napravila sramoto in pobegnila z akrobatom nekega boljšega cirkusa. Zato te prosim: vsaj ti ohrani moje ime neomadeževano in se posebno ne spuščaj v razmerje s ciganskimi povodnimi bolhami. To je poslednja želja tvojega očeta.

Zdaj pa, ljubi moj sin, zdravstvuj! Jaz potujem z neko tonfilmsko zvezdo v spalnem kupeju prvega razreda na solčni jug, da tam pod sinjim rivijerskim nebom in med palmami v lepoti umrem — če naš vlak prej ne zleti v zrak: saj veš, kaj se je zadnjič dogodilo tvoji svakinji, ko ji je eksplozija odtrgala levo nogo in zdrobila spodnjo čeljust.

Moj poslednji pozdrav in ljubeči ugriz! — Tvoj oče.

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številku „Romana“. Današnje nadaljevanje je triintrideseto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih 32 nadaljevanj.

Vzel je iz žepa debelo pismo in majhen zavojček.

„Pismo in v vrečici je nekaj draguljev,“ mu je povedal. „Morda bodo to ali ono potrebovali. In če bodo v sili, jim pomagaj, prosim te.“

„Brez skrbi bodi, Janez. Dobro vem, kaj sem ti dolžan. Rešil si me smrti, ne samo enkrat.“

„Ne govoriva o tem,“ je odmahnil Janez. „Pustiva spomine, so že davno pozabljeni. Tudi jaz sem pri tebi dosti na dolgu.“

Solze so ga dušile. Brez besed se je poslovil še od Mitje. Položil mu je roko na ramo in šele čez dolgo izdaval:

„Dober fant si bil.“

„Junak,“ je pristavila Nadja in mu dala roko.

Nadja molči. Gleda Mitjo, ki se ne ve kam dejati, gleda Janeza, ki sloni ob konju in ne ve kaj bi rekel. Komaj zadržuje solze, siromak. Morda mu je žal, da ji je obljubil, da ostane tu, ko pojde on. Branko, naprej proti domu, proti nevarnostim in neznanim bodočnosti.

Šele v tem trenutku vedo vsi, kako blizu so si bili in kako daleč bodo že prihodnji trenutek.

Branko je zdaj sam. Mitja in Janez še zmeraj govorita. Morda o poti. Drugega nihče med njimi ne spregovori več. Ne more.

In potem stopi Nadja k njemu, k Branku,

„Branko, zdaj odhajate...“

„Odhajam, Nadja, odhajam...“

„Sama naju puščate tu...“

„Sama...“

Mrzlično ponavlja Nadjine besede, drugo za drugo. Lastnih ne more izreči.

Njena roka je zlezla v njegovo. Čuti mehki, plašni, božajoči dotik, ki se boji... Tako dobre so te roke. Takih še ni spoznal. Samo takrat, ko je visel med življenjem in smrtjo, ko so ga negovale. Takrat so bile te roke tako dobre. Potem — kakor bi bile izginile in se zdaj spet vrnilo, da ga poiščejo.

„Nadja, žal mi bo...“

Nadja molči, čeprav je prestal sredi besede. Samo njeni pogledi so odgovorili. Prošnje. In ves čas ga tako gleda. Potem se pogled izpremeni. Plašen, vprašujoč postane. Kaj si mi hotel povedati, poizveduje. Zakaj? Ne razume, ne ve — ali je rekel kaj neumnega? Saj ni hotel. Hotel ji je reči besede, ki bodo njej v tolažbo za vsa dolga leta. Morda za zmeraj. In tudi njemu. Zato se ne sme izgubiti ta pogled, ne sme utoniti v praznoti vsakdanjega slovesa ta prošnja. Dobro ve — pogled, ki ga bo ujel v poslednjem trenutku, mu bo ostal v duši. Žmeraj. Lep ali pekoč, kakršen že bo.

Težko se premaguje. Podzavestno je njegova roka uklenila njeno. Morda jo je zbolelo. Čutil je, kako je trznila, dobra ročica.

„Nadja... kdaj... se spet vidimo... kje?...“

„Kdaj? Kje?“ Otožno se smehlja. Mehka črta okoli njenih ustnic postane trda, bolna, zagrenjena. Tako tuja.

Nadja ne ve. Morda kmalu. Morda nikdar...
Oči ji vzplamte.

„Videla se bova. Videla. Morda kmalu... Nad vami bom bedela...“

Potem, kakor da ne ve, kaj se z njo godi. Kakor bi pozabila, kaj je govorila pred nekaj dnevi...

„Zakaj me puščate tu?“

Odkod so prišle te besede? Kam merijo? In morda... morda bi jih bil tudi on izrekel, da ga ni ona prehitela...

In oba vesta, da jih ne bi smela izreči. Zaradi dveh drugih. Zaradi Janeza in Zore.

Branko spusti roko.

„Če bi moral še enkrat prehoditi to pot...“

Prestane. Ali naj pove, kar mu je prinesla razburjena misel?

Pove.

„...se morda danes ne bi ločila...“

Pobesi glavo. Potem si seže z roko preko čela.

„Ne. Tako je moralo biti.“

„Moralo je...“ šepne ona.

Umolkneti. Branko se ozre okoli sebe. Janez in Mitja se še zmeraj pogovarjata. Ne opazujeta ju in tudi videti ju ne moreta. Glavi konj zakrivata obadva, ki jemljeta slovo.

Branko molči. Dosti bi še hotel reči. Pa ne more. Ne sme. Zaradi nje in sebe. Potem dvigne glavo:

„Bodite mu dobri, Nadja. Kakor bi bili meni. Vreden je vaše ljubezni. Bolj od mene. Od vseh...“

„Da, dobra mu bom...“

Zdaj ona ponavlja za njim...

„Jaz moram iti tja... kjer me čaka... ona... Zora...“

„Zora...“

„Če me še čaka?“

„Čaka vas!“ iztisne Nadja iz sebe. V prsih ji buta srce kakor vihar. In žge. Pa ne sme

tega pokazati. Pokazati mora, da je močna.

Močna... močna...

Janezov konj tolče s kopitom ob tla. Ali ponavlja za njo? Ali sili k odhodu, da se ne bi...

Kaj?

„Čaka me.“ — odvrne tedaj Branko.

Še enkrat ji pogleda v oči. Mirne so in vdane. Potem se nenadoma oklene njenih rok. Drhte. In položi svoje na njene rame. Drhte. In gleda njene ustnice. Trzajo v skruti boli.

Sam ne ve, kaj ga takrat prime. Roki se skrečita in potegneta Nadjo k njemu. Glava se mu skloni. Ustnice jo kličejo. Za edini, edini poljub.

„Nadja!“

Takrat se Nadja spomni svojih besed, „Čaka vas!“ — In spomni se svojih besed. Pokazati hoče, da je močna. Močna.

Glava ji zdrkne na prsi. Brankove ustnice, ki so iskale njene, obvisijo na njenem čelu.

In potem popuste njegove roke in z njimi njegova moč.

Nenadoma se zave prepada, ki je med njim in njo. In boji se pogleda v globine, da se mu ne bi zvrtilo v glavi. In ve, da so te globine njene oči. Vidi medli soj v njih in vendar mu je ogenj. In potem vidi Janeza; vidi Mitjo, vidi konje, nestrpnost hrzajoče, vidi pot pred seboj...

Opoče se h konju in se zažene nanj.

Vidi Mitjo, ki začuden obstane sredi pogovora in se zavihiti na konja.

In kakor bi mu krč sklenil noge, se stisnejo okrog konjskega trebuha in ostroge se zarijejo v meso.

Konj se vzbne na zadnje noge. Boli ga. Tudi Branka. Njega bolj.

Potem se spusti konj spet nazaj in zdrirja kakor bi ga zapodil vihar.

Že izgine v daljavi.

Daleč za njim jezdi Mitja.

Štiriindvajseto poglavje

V SILLI

Trije meseci so že pretekli odtlej.

Neko popoldne jezditata po samotni planjavi, ki se razteza v nedogled, dva jezdeca. Mi ju že poznamo. Branko je in Mitja.

Njuna konja sta zelo upehana. Vidi se jima, da sta morala pošteno dirjati ves dan. In tudi jezdeca morata biti utrujena. Posebno Mitja, ki se mu pozna, da se komaj drži v sedlu.

Čeprav sta konja že na koncu moči, jima vendar še ne privoščita počitka. Na vsak način hočeta se pred večerom priti v zavetje.

Kaj se jima je zgodilo? Kdo ju je zasledoval?

Pred nekaj dnevi sta prišla v kraje, o katerih sta na poti čula, da so zelo nevarni. Ker sta hotela na vsak način priti čimprej v Vladivostok, odkoder sta bila samo še slab mesec ježe, se nista hotela nevarnosti izogniti in si za pot izbrala varnejše, a daljše poti. Tudi se je Branko že dolgočasil. Če je pomislil, kolikrat so se časih morali spoprijeti s sovražnikom, kolikrat se z njim boriti na življenje in smrt in če se je pri tem spomnil dolgočasnega mira, ki ga je trl že četrti mesec, se mu je ta pot zazdelo kar neznosna.

Posebno prve dni je hudo trpel. Slovo od dragih prijateljev, od Nadje, ki bi bilo morda zanj postalo usodno, da se nista v poslednjem trenutku oba zavedla, kam pelje ta pot, in še prej — trenutki, ki so mu še zdaj grizli spomin — dogodki v starem svetišču, boj s naravo, ki jo je komaj premagal, zavest, da nosi s seboj milijone, ki jih mora prinesiti s seboj domov, da bi lahko opravil to, kar je namenil svojim sovražnikom — kruto maščevanje, vse to ga je grizlo in mu razjedalo dušo. Koliko noči je prebedel, ko je

poslušal, kako je Mitja zraven njega spal! Koliko ur je to premišljeval sam pri sebi, ko sta jezдила po samotnih ravninah. In zmeraj so ostale te ravnine enake. Niso se hotele izpremeniti.

Ta monotonost ga je ubijala. Zaželel si je izpremembe, gozdov, gora, bojev, da bi mu med njimi minil čas, ki ga še loči od konca njegove poti — Vladivostok.

Pred dvema dnevoma sta bila zagledala na obzorju nekaj kakor črto nizkega hribovja, ki je kakor črna proga nagubana vstajala v daljavi. Razveselila sta se, da je to gozd, da bosta morda že to noč počivala v njegovem zavetju, toda prevarala sta se. Ko sta se zvečer ustavila in si pripravila prenočišče, se jima je zdel gozd na obzorju še prav tako daleč, kakor je bil zjutraj, ko sta ga prvič opazila. Šele drugi večer se jima je približal. Zdaj, tretji večer — saj je že padal mrak — je ležal za dobro uro ježe pred njima.

Prejšnji dan sta videla v daljavi za seboj nekaj jezdecov. Odkril jih je Mitja, ki je imel sokolje oči, in zato sta pohitela. Nista jima hotela priti preblizu: Če so bili zasledovalci, bi se jim bila mogla umakniti samo v zavetju gozda in to sta tudi hotela. Če pa so bili begunci, kakor onadva, bi jima bilo kaj malo za njihovo družbo. Jezdila sta počasi naprej vso noč, da sta jih prehitela; počivala sta le nekaj ur in ko sta se drugo jutro ozrla nazaj in gledala

V prihodnji številki Vam pripravi „Roman“ za svojo tretjo obletnico veselo presenečenje!

za njimi, ni bilo več sledov o njih.

Tako se jima ni nikamor več posebno mudilo. Vendar nista hotela obstati. Ves dan sta še jezdila, čeprav sta bila konja utrujena. Posebno zdaj, ko se jima je obetal kmalu počitek, sta ju še priganjala, da bi bila čimprej v varnem zavetju.

In res sta kmalu prišla do gozda. Sprva je bilo le nekaj dreves, ki so se tu pa tam košatila na planjavi, potem pa jih je bilo čedalje več in mahoma sta se zagledala sredi gozda. Med gostim drevjem, kjer sta si komaj utirala pot, sta šla še malo naprej, da ju ne bi mogel nihče zaslediti, čeprav bi ju bil videl, ko sta zavila s planjave.

Globoko v gošči sta stopila s konj. Mitja je zakuril ogenj in na stelji, kamor je pogrnil dve odeji, napravil dve prav udobni ležišči.

Pojedla sta borno večerjo in nakrmila konja. Potem sta legla. Mitja je bil tako izmučen, da je zaspal kakor ubit. Branko pa se je moral boriti za spanec, ki ni hotel priti. Šele čez dolgo je zatisnil oči.

Toda komaj je dobro zaspal, ko se mu je nenadoma zazdelo, da se nekaj okoli njega giblje, da nekdo v bližini hodi. Leta v Sibiriji so mu izostrila čute do neverjetne popolnosti. Še pol v sanjah je planil pokonci.

„Kdo je?“

Več ni mogel reči, kajti nenadoma mu je neka roka zamašila usta.

V prvem trenutku presečenca je bil tako zmešan, da se ni upiral. Potem pa se je nenadoma zavedel. Naglo se je obrnil, da je napadalec, ki mu je tiščal usta in ga držal za levico, odletel stran in se prevrnil na tla kakor snop. Tudi drugi se je opotekel. V soju žerjavice ga je videl, kako je lovil ravnotežje.

„Mitja!“

Ozrl se je za njim in opazil, da so neznanci napadli tudi njega. Videl je, kako se

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA!

jim je hrabro upiral, toda ni se jih mogel otresti. Hotel mu je skočiti na pomoč, toda med tem sta se tujca, ki sta njega napadla, že pobrala in se spet zagnala proti njemu. In iz teme se je izvilo še nekaj senc, ki so jima prišle na pomoč. Malo nato je ležal Branko zvezan na tleh in se ni mogel ganiti. Zraven njega se je zvijal Mitja in besno brcal okoli sebe, da se mu nihče ni upal približati.

„Lopovi!“ je vzkliknil Branko v onemogli jezi in zaškripal z zobmi. „Če mi pridete kdaj v roke!“

Nihče izmed napadalcev mu ni odgovoril. Dva sta odvezovala konja in stikala po njuni prtljagi. To ga je še bolj razjezilo.

„Strahopetci! V temi, ko sva spala, ste naju napadli. Da vas le sram ni!“

Spet molk. Samo porogljiv smeh njegovega čuvaja, ki je pazil na sleherno njegovo kretnjo, je bil odgovor.

Kričal je in preklinjal, toda vse je bilo zaman. Potem je stopil k njegovemu čuvaju eden izmed napadalcev, ki jih

je najbrž vodil, in mu nekaj šepnil na uho.

Dva sta pograbila Branka in ga privezala na konja. Dva druga sta isto storila z Mitjo. Potem je Brankov čuvaj prijel oba konja za povodec in ju odvedel za seboj. Ostali so mu sledili.

Moral je biti domač v gozdu, to se mu je videlo. Branko je opazoval, kako spretno je vodil konja v temi, da se nista nikdar spotaknila.

Vedel bi rad, kaj z njima neznanci mislijo, kam ju nameravajo odpeljati. Vprašal je čuvaja.

„Molči. Boš že videl!“ je bil odgovor. Ko je vedel, da s te strani ne bo nič zvedel, ni več izpraševal. Le to je opazil, da gredo čedalje globlje v gozd.

Potem je nenadoma zagledal v daljavi rdeč soj. Taborišče. Torej razbojniki niso bili sami. V gozdu jih čakajo še drugi.

Gozd se je nenadoma izpremenil v jaso in na sredi je gorel ogenj. Ko je eden izmed neznancev, ki je stražil, opazil čudni spreved, je hitro stekel to povedat. Malo nato se je vrnil s precej starim človekom.

„Torej dva sta bila?“ je vprašal Brankovega čuvaja in glas mu je razodeval zadovoljnost. „In kako je s plenom? Dosti?“

„Nismo ju še preiskali.“

Mož je zmajal z glavo.

„Odvežite ju. Pazite, da vam ne pobegneta!“

Čuvaj je prerezal vrv in Branko je omahnil na tla. Vsi udje so mu bili odreveneli, kajti vrvi so bile tako tesno privezane, da so mu rezale v meso.

Ko sta bila razvezana, se je starec vrnil.

„Kdo sta?“ je vprašal s strogim glasom.

Branko ga je samo prezirljivo pogledal in mu ni odgovoril.

„Tak povej,“ je skočil starec k njemu. „Če se misliš z menoj norčevati, si v zmoti.“

Govori, sicer ti bodo moji ljudje pomagali do besede."

Preteče ga je pogledal in pomignil najbližjemu svojih. Branko je videl, da je nezmiselno upirati se, in mu povedal, da sta begunca.

„Begunca? Odkod?"

„Jaz nisem Rus," je rekel Branko. „Čez Sibirijo se vracam domov."

„Ne vem, ali bi ti verjel," je neverjetno odkimal starec. „Sicer homo pa videli. Kje sta dobila tako dobra konja?"

„V dar."

„V dar?" se je zasmel starec. „V dar. Ukradla sta jih, kaj?"

Branko je odkimal in rekel odločno: „Nisva jih!"

„Tudi predrzen si," je mrko rekel starec. „Se lagati se upaš. Kaj misliš, da ne vem, kako si prišel do njih? Bog ve, ali nista ukradla še kaj drugega? Tovariša, poglejta!"

Dva sta pristopila, da bi ju preiskala.

Da bi bolje videla, sta ju potegnili k ognju. Tedaj pa je Branko nenadoma prese-nečeno vzkliknil. Prej, dokler so bili v temi, napadalec ni spoznal, zdaj pa je opazil, da so cigani, in to mu je zbudilo novih nad.

Spomnil se je dogodka pred leti, ko je rešil ciganskega čudodelnika pred napadom kmetov. Spomnil se je tudi, da še zmeraj nosi v žepu talisman, ki mu ga je takrat podaril rešeni cigan.

„Počakajte še malo!" je vzkliknil.

Začudeno so ga pogledali. On pa je segel v žep in po dolgem iskanju našel v njem umazani kipec. Brez besed ga je pomolil starcu.

„Naše znamenje," je ta zajeceljal. „Kako si prišel do njega, govori!"

„Saj veš, kaj pomeni ta znak," je mirno odvrnil Branko. „Kar tako ga nisem dobil."

„Vem. Enemu naših si rešil življenje," je rekel starec. „Odpusti mojim, da so te napadli. Niso mogli vedeti..."

Zdaj se je jel opravičevati in je bil videti ves nesrečen.

„Vsaj dneva bi bili počakali," je Branko obrnil pogovor na smešno, vesel, da se je tako poceni izmazal, ko je še trenutek prej napravil črto čez svoje premoženje in morda tudi čez življenje. „Sredi noči naju napadete..."

Starec je skomignil z ramo.

„Oprosti! Tak je naš poklic. Saj res nismo mogli vedeti, da si naš prijatelj." Potem se je nenadoma nečesa spomnil. „Povej, kako naj se ti oddolžimo?"

„Pustite naju pri miru, da se odpočijeva," je zagodrnjal Branko.

Starec je samo zamahnil z roko in povelje je bilo izvršeno. Branko in Mitja sta dobila v enem izmed številnih šotorov ležišče, da si boljšega misliti nista mogla.

*

Drugo jutro sta se precej pozno zbudila. Branko je pogledal ven. Tam je stal pred šotorom mlad cigan. Hotel ga je nekaj vprašati, toda cigan je stekel proti sosednjemu šotoru, ne da bi se bil zmenil za njegove besede.

Za jesen
bogata

izbira klobukov

pri

ALBINI VOLČ

GLINCE VII

Popravila
Preoblikovanje

A takoj se je spet vrnil in mu rekel:

„Naš gospodar vaju prosi, da prideta k njemu v šotor."

Poklical je Mitjo in šla sta.

Šotor ciganskega poglavarja je bil bogato opremljen. Na vseh koncih so se šopirile dragocenosti, znošene z vseh vetrov.

Ko je Branko odgrnil zagrinjalo, ki je zapiralo vhod, je starec, ki je sedel za mizo, zbito iz desk, vstal in stopil k njemu.

„Upam, da sta si zdaj že ohladila jezo."

Potem je spet sedel.

Branko se je ozrl po šotoru in sedel na stol v kotu.

„Srečo sta imela, da sta padla meni v roke. Nisem edini tu okoli. Če bi bila zašla v past sosednji četi, kjer ni ciganov..."

Zasmel se je. Potem pa je nenadoma zresnil obraz.

„Kam sta namenjena?" ju je vprašal. „Če bi vama lahko kaj pomagal na poti... Cigani ne pozabimo uslug, ki jih kdo izkaže kateremu izmed naših!"

„V Vladivostok," mu je Branko povedal.

„Enega izmed svojih vam bom dal s seboj, da vama bo kazal pot."

„Dobro, če imate katerega, ki pot pozna. Sicer bi jo lahko sama tudi našla..." je pristavil.

„Pot bi že našla," je pri-kimal starec. „samo katero in kakšno! Kaj ne vesta, da sta v divjih krajih? Hvalita boga, da sta naletela na nas. Drugače dvomim, da bi kdaj prišla skozi. Dosti jih je že poskušalo, a mislim, da je prav malo takih, ki bi se jim tudi posrečilo. Eden izmed mojih se je pred nekaj dnevi vrnil od tam. Štiri sem poslal, najbolj izkušene med svojimi, in on je bil edini, ki se mu je posrečilo. Ali ga hočeta?"

„Če vam je prav, ga vzameva. Ne bo zastoj."

„In še nekaj bi vama svetoval. Potujta ponoči! Takrat je bolj varno.“

„Bova. Poznava nevarnosti. Vso Sibirijo sva že preblodila.“

„Sibirija je bila igrača proti temu.“

„Kdaj bi šla?“ je Branko obrnil pogovor.

„Kadar hočeta, vama je spremljevalec na razpolago.“

„Potem pojdeva takoj.“ je odvrnil Branko in vstal.

„Fant, ki vaju je poklical, pojde z vama. Tudi v nevarnostih se bosta lahko nanj zanesla. Močan je in dober strelec.“ je rekel starec. „Naj vam bo sreča mila...“

Petindvajseto poglavje

VLADIVOSTOK

Daljni Vzhod je najbolj dolgočasna pokrajina na svetu. Ta misel je obšla Branka že prve dni, ko so prišli v kraje te širne province. In od dneva do dneva je ta misel postajala bolj in bolj prepričanje.

Mladi cigan, ki ga je bil starec dodelil Branku in Mitji za spremstvo, je bil fant, da malo takih. Starec ni pretiraval. Izkazal se je povsod. Pot je poznal kakor svoj žep in tudi kot strelec je bil nedosegljiv. Branko mu je to sposobnost kar zavidal, še bolj pa Mitja, ki mu je bil pošteno nevoščljiv. V nekaj manjših praskah, ki se jim niso mogli umakniti, je pokazal, da begunca lahko nanj računata.

Do Vladivostoka so imeli še kakih sto kilometrov. To bi bilo dva ali tri dni, kakor se zamude. Preveč hiteti niso marali, da ne bi zbudjali pozornosti. Tudi so se ogibali cest, ker niso hoteli priti v stike z oddelki rdečih, ki so pokrajino trdno držali v rokah.

Moški ne umirajo za žensko — za ljubezen umirajo. Ženske ne umirajo za ljubezen — za moža umirajo.

Urejuje Boris Rihteršič

Potreba filmskega presbiroja

Mislím, da je znani nemški reporter E. E. Kisch napisal v eni svojih številnih knjig, da je novinarski kruh najbolj grenak. Sodim, da bo držalo. Pravi novinar, ki hoče ustrezati obem glavnim zahtevam svojega stanu, to je, da je zmeraj zanimiv in aktualen, bo to prav rad potrdil. Ni čuda. Tak novinar ima zmeraj čez glavo dela. Loviti mora senzacije z vseh delov sveta. Kdor pa se tega ne zaveda, bo imel priliko videti, da se ga bodo ljudje kaj kmalu naveličali.

In še nekaj je pri novinarju. Vedeti mora vse, biti mora vsestransko izobražen, živ leksikon. Danes mora pisati o politiki, jutri o kuhinji, pojutrišnjem oboje. Nikjer se ne sme blamirati z neznanjem, kajti blamaža pri novinarju je najhujša reč. Zavedati se mora, da dobe list tisoči v roke in med temi tisoči jih bo gotovo nekaj sto, ki bodo njegovo blamažo odkrili in se na njen račun smejali.

Eno najtežjih poglavij za novinarja pa je ravno film. Zakaj? Pomisliti je treba, da nikjer v nobeni panogi ni toliko različnih okusov kakor ravno v filmu. In zdaj najti pravo srednjo pot in se nikomur ne zameriti! To je časih težko, ker hoče vsak čitatelj, da piše urednik o filmu tako, kakor se njemu zdi najbolje. In urednik? Poznati

mora kopico filmskih družb, pol leksikona teorije filma, imena tisočih zvezd in zvezdic, in o vsaki še kaj lepega in zanimivega. Vedeti mora za vsak meter filma, kje se je smukala, kako je prišla tja in kako je potem spet izginila drugam.

Čitatelji, ki prelistavajo filmske rubrike listov, niti ne pomislijo, koliko truda je časih treba za kak članek, koliko tujih listov, koliko knjig je treba prebrskati, da dobi članek pravo, končno obliko. In če je urednik v njem kaj prezrl, namenoma ali nenamenoma, tedaj je ogenj v strehi.

Ali pa recimo pri filmski pošti. Pride v redakcijo nadebudna gospodična in prinese na koščku papirja napisanih deset — pa to je še malo! — imen svojih ljubljencev s platna, ki pomeni svet. In prav lepo prosi, da bi ji v prihodnji številki urednik odgovoril, kdaj so bili vsi ti igralci rojeni, kako so prišli k filmu, kolikrat so poročeni in ločeni, kje stanujejo, v katerih filmih so igrali, kako visoki so, kakšne plače dobivajo, koliko tehtajo, v katerem jeziku jim lahko piše za avto-gram, če bi morda to lahko napravil namestu nje gospod urednik, če bi ji vsaj napisal pismo recimo v angleščini ali pa v francoščini, in če ima kako lepo sliko, da je ne bi bilo treba kupovati v trgovinah, kjer so tako strašno drage. Uboji urednik seveda prikima in s priklonom obljubi, da bo vse to napravil, da bo že v prihodnji številki ali pa pisмено poslal odgovor. To mora obljubiti, ker bi se ji drugače zameril, zamera je pa najhujša reč — posebno pri nadebudnih gospodičnihah.

In ko gospodična odide, se začne. Urednik se zabubi v kopico knjig, revij, dnevnikov. In kolne, ko najde vse, samo tega ne, kar išče. In ko morda po urah iskanja najde to, kar je iskal, napiše in se oddahne v misli, da bo gospodična srečna in vesela.

Pa pride prihodnjič spet ista gospodična:

„Zadnjič ste se pa morali zmotiti, gospod urednik. V tem listu sem čitala, da ima ta in ta igralec drugi naslov in da je igral še v tehle filmih. In moja simpatija, igralec X. Y. se je pred kratkim sedmič ločil in ne tretjič, kakor ste vi zapisali.“

Seveda bi se urednik najrajši vdrl v tla, pa ne gre. Potem pogleda v knjigo, kjer je našel podatke, in vidi, da je bila knjiga napisana pred letom dni. Od takrat se je seveda igralec lahko že petkrat poročil, desetkrat preselil in nastopil v kopici novih filmov. In tako se zgodi, da pride urednik ob ves kredit, ker nič ne ve. In njegov nimbus se razleze kakor jutranja megla.

Tista gospodična seveda ne pomisli, da je igralec na tisoče in filmov še dosti, dosti več. Ne pomisli tudi, da se samo ona zanima za ne-

KUZA JE PIJAN...
(Prizor iz paslega filma)

katere igralce, med tem ko so drugim spet všeč drugi.

In potem gre še dalje in odkrije gospodu uredniku, da bi rada vedela, kakšne lase ima tisti igralec, katere rože ima najrajši. Ne misli mu jih poslati, vedela bi pa vendarle rada. In urednik mora iskati in iskati...

Le ena tolažba ostane potem ubogim urednikom. Filmski presbiterji. Vse večje filmske družbe imajo posebne oddelke, ki stalno zalagajo uredništva listov z najnovejšimi vestmi o svojih filmskih igralcih in o filmih, kjer igrajo. Če tega ne bi bilo, mislim da ne bi bilo človeka, ki bi se hotel prevzeti uredništvo filmske rubrike.

Marlena Dietrich o sebi

Verjemite mi — človeka zmeša in mu vzame sapo, če se nenadoma znajde po vrsti mirnih let v ospredju zanimanja vsega sveta. Doslej je preživel vse svoje življenje v ozkem krogu svoje družine, prijateljev in dela, ki mu je vsebina življenja — in nekega dne ga nepričakovano iztrga iz tega miru in konec je njegovega lepega življenja. Morda je napisal knjigo, ki je bila šlager sezone, ali pa narisal sliko, ki jo je ves svet opazil. Ali pa je uspel v gledališču, morda celo odigral zelo dobro vlogo v kakem filmu, če že ni koga ubil — in nenadoma je tisti, ki je bil prej ničla, še manj kakor ničla, postal za svet čisto drugačen človek, z drugo vrednostjo, drugimi krepostmi in slabostmi.

Marlena Dietrich, ki jo poznate, in ki je morda vzbudila vaše zanimanje, ima tri obraze: kabaretno pevko v „Sinjem angelu“, Amy Jolly v „Maroku“ in vohunko v filmu „X-27“ (Onečaščena).

Igrala je v nekem berlinskem gledališču, ko jo je odkril veliki režiser Sternberg in ji dal glavno vlogo skupaj z Emilom Janningsom. Potem je prišla v Hollywood in odigrala še dve drugi vlogi. In to je življenje Marlene Dietrich do danes.

Toda ta Marlena živi samo na platnu.

Poznam drugo Marleno Dietrich. Rodila se je, šla je v šolo, učila se je glasbe in hotela stopiti v življenje kot koncertna pevka. Slabost njene desnice jo je prisilila, da je s svojo karijero nehala in stopila v Reinhardtovo dramsko šolo. Poročila se je in dobila hčer. Igrala je v gledališčih in tu pa tam tudi v filmih. In srečna je bila. Zunaj Nemčije je komaj še kdo poznal njeno ime.

To Marleno Dietrich dobro poznam. Tako domača mi je kakor nihče drugi. Z drugo, novo Marleno Dietrich še dolgo nisem tako znana. Kajti doslej sem jo videla šele na platnu.

Zmeraj sem v skrbeh

Napisala Catherine Smith

Ni lahko biti postrežnica pri tako priljubljeni in oboževani filmski zvezdi kakor je Greta Garbo.

Nikakor ne mislim s tem reči, da bi imela naša velika Greta svoje mušice, ki jih je težko prenašati, ali pa kaj drugega. Ne, nasprotno, moja gospodarica je najboljša in najbolj obzirna, kar jih je mogoče najti na svetu, ljubezniva je, dobra in tako — lepa. Veselje je delati pri njej, in za nič na svetu ne bi hotela pustiti te službe. In vendar imam skrbi. Ves dan zvoni telefon, čeprav imamo tajno številko, ki je priklopljena telefonu družbe Metro. Prav za prav ne bi mogel nihče vedeti te številke. In vendar — ljubezen je iznajdljiva — kar naenkrat je odkrilo to skrivnost nešteto ljudi. In zato tako pogosto zvoni in vsi bi hoteli „izpregovoriti samo nekaj besed z njo.“

In vselej moram reči, da Grete ni doma, čeprav mi je žal. Ljudje mi pošiljajo slaščice in cvetlice in razvajajo me v upanju, da bodo z mojo pomočjo prišli do božanske Grete. Toda jaz sem nepodkupljiva.

In če je telefonski pogovor odpravljen, pozvoni pri vratih, in spet moram ponoviti iste besede in zmeraj moram ostati vljudna, kajti Greta hoče tako.

Vrt naše vile je za hišo in na vseh straneh je gosta živa meja, da ne more nihče priti čez njo. Greta Garbo je namreč strašno nerada doma v sobi, zmeraj hoče biti na vrtu, kjer igra tenis ali golf.

Samo nekaj vem. Da noče nikogar videti, posebno ne, kadar dela.

In moja glavna naloga je, da prepričam vse, ki hočejo z njo govoriti, da noče biti motena. In to mi dela često velike skrbi, toda našla sem izhod: Če postane prehudo, izpremenimo telefonsko številko, ali pa se kar preselimo. Potem traja vsaj dva ali tri dni, da jo najbolj pametni izmed zasledovalcev spet najdejo.

Rus filma v Ameriki azteško zgodovino

Ruski režiser Eisenstein, ki je zdaj angažiran v Ameriki, menda pri Metru, je v svojem pismu na rusko „Zvezo revolucionarne kinematografije“, katere predsednik je, poslal pismo o tem, kaj dela. Pravkar je napravil film iz Mehike, ki predstavlja novo vrsto kulturnega tilma, polnega močne emocije in napetosti. V njem bo pregled življenja te dežele, kakršna je zdaj in kakršna je bila nekoč. Del filma se vrši v starih azteških kulturnih centrih, ki jih doslej še nihče ni filmal in tudi malokdo videl. V nekaterih mehiških skritih krajih je Eisenstein še našel matrijarhat, to je vlado ženske v družini, in to je pokazal tudi v filmu. Film je nem in bo šele v Hollywoodu naknadno sinhroniziran. Tam bodo tudi napravili prizore, kjer je potreben govor.

Kdaj so se rodili?

Maria Paudler: 1905; Anny Ondra: 1907; Mady Christians: 1900; Harry Liedtke: 1888; Renate Müller: 1907. Olga Čehova: 1897; Maria Solveg: 1907.

Filmski drobci

Paramount namerava v jeseni začeti izdelovati svoje žurnale v barvah.

Lily Damita in Jeanette MacDonald sta prišli v Francijo na počitnice.

Mozartova dvorana, eden največjih berlinskih kinov za premijere, je prišel v konkurz.

Olga Čehova preklicuje razne vesti o svoji zaroki z režiserjem Karlom Antonom, ki so se razširile po raznih filmskih listih in dnevnikih.

Brat Grete Garbo, Gösta Gustafson igra na Finskem v enem prvih švedskih govorečih filmov.

Hans Heinrich von Twardowski v bodoče pri Metru ne bo več igral samo v nemških, ampak tudi v angleških filmih.

Mary Pickford je začela pisati svoje filmske spomine.

Hans Heinz Bollmann stanuje v Hamburgu, Eichenstr. 52. V prvi vrsti je pevec in torej nima dosti časa za udejstvovanje v filmu. Če bo letos imel kak nov film, ne vemo, baje pa je za filmske družbe predrag...

KLOBUKI

PREOBLIKOVANJE
POPRAVILA

ŽALNI
DAMSKI
OTROŠKI

ANA ŠULC

LJUBLJANA

VOŠNJAKOVA 4

HUMOR

Kakor grofova

Ožbalt je videl na vrtu barona Strele krasno stekleno kroglo: v njej so se videli grad, visoka drevesa, vodometi, terase, da, začuden kmet je zapazil celo marmorne klopi. Zahotelo se mu je take krogle.

In gre v trgovino in zahteva:

„Dajte mi stekleno kroglo, kakor jo ima baron Strela, kjer se bodo videli grad, visoka drevesa, vodometi, terase, marmorne klopi...“

Postrežejo mu in Ožbalt odnese kroglo domov.

Zasadi jo na vrtu na kol.

Toda že drugo jutro jo prinese nazaj.

„To je sleparija,“ zavpije na prodajalca, „krogla je zanič. Vrnite mi denar! Saj sem vam rekel, da bi rad tako, kakor jo ima baron Strela, da se bodo v njej videli grad, visoka drevesa, vodometi, terase, marmorne klopi... ne pa samo stranišča in svinjaki!“

Dober zgled

Zmeraj je nerodno, če pride človek v tujo hišo na obisk in ne ve, kje so nekateri prostori.

Nekega dne sem bil na kosilu pri svojem prijatelju, ki ima ljubeznivo ženo in srčkano dveletno hčerko. Po dokaj obilnem kosilu sem hišnemu gospodarju nekaj šepnil na uho. „Seveda,“ mi odvrne, „takoji ti sam pokažem pot.“

Ko odhajam z njim iz sobe, še mimogrede začujem, kako pravi mlada mati svoji hčerki: „Vidiš, Milica, stric vselej pove, če se mu kam mudi.“

*

Ona: „Komaj sem začela peti, že je nekdo od zunaj vrgel v mojo sobo tale čevljev.“

On: „Še malo zapoj. Morda prileti še drugi čevljev. Tale ima namreč mojo številko.“

V „šmiri“

Drama v petih dejanjih: „Grof s Strašigrada ali zaklani tekmeč“. — Gala-predstava privilegirane potujočega gledališča pod vodstvom gospoda Šmirovskega pri dvajset razprodanih sedežih.

Veliki prizor v tretjem dejanju: Mrki hudobni grof naj bi z nožem umoril svetlolasega, neznoličnega, oh, tako nedolžnosti polnega paža, išče in išče, toda noža nima pri sebi. Tedaj pa mu šine v glavo rešilna misel. Z vso močjo brčne svojega srečnega tekmeča v zadnji konec, da telebne po tleh.

„Joj!“ zavjaka zadeti. „Umiram! Čevljev je bil zastrupljen.“

Zato!

„Avto gre pa tako, da je veselje...“

„Ni vrag, saj sem ga namazal z ricinovim oljem.“

Majhna pomota

Gospa Trebušlja bere v letovišču Dostojevskega „Idijota“. Zadržuje ga je nekam založila in ga ni mogla najti. Pa se zateče k portirju:

„Ali niste nikjer videli „Idijota“?“

Portir se široko zareži:

„Mislim, da je gospod soprog v salonu.“

Če bi bilo...

Moric Silberstein sreča svojega poslovnega prijatelja Natana Goldsteina. Moric začne ves navdušen:

„Natan, imenitno! Davi sem odkril gostilno v Zeleni ulici. Čudovito, ti rečem.“

„Zakaj pa?“

„Pomisli, ti rečem, naročil sem juho, z mesom, veš. Rečem ti, čudovito. Porcija za bogove. Skleda, da bi se lahko v njej umil. In mesa kolikor. Pa vse skupaj za deset dinarjev! Čudovito, ti rečem.“

„In kje je to? Naj živi ta gostilničar sto let!“

„Peter Repek, Zelena ulica 13.“

„Lepo. Toda to še ni nič. Pomisli! Skleda juhe in meso, mlado, sočno meso. In skleda, široka kakor avtomobilski obroč. Čudovito, ti rečem. In vse skupaj samo pet dinarjev.“

Moricu zapre sapo.

„Natan, kje pa se to dobi?“

„Nikjer, samo poceni je.“

Uredniška

Urednik modruje sam pri sebi, ko gleda velik kup neporabnih rókopisov:

„V Babilonu bi bil moral biti urednik, kjer so pisali na opeko. Danes bi imel že vilo...“

Pri grafologu

Gospodična Koprnela pride h grafologu.

„Ali bi mi lahko povedali kaj o piscu tega brezimnega pisma?“

„Z veseljem! Naj pogledam. Pišec vas imenuje neumno gos. Ta „g“ v besedi gos je posebno značilen in dokazuje, da je mož pošten, odkrit in resnično ljuben.“

*

„Gospod direktor, prosil bi vas za službo vašega privatnega tajnika.“

„Kaj pa mislite, mladi mož? Saj privatnega tajnika že imam.“

„Imeli, gospod direktor! Pravkar sem ga povozil z avtom!“

Tiste pol ure

Precej ošabnega samca, ki je že bolj v letih, vpraša ženitni posredovalec, ali bi se morda hotel oženiti.

„Da, oženil bi se, samo moja žena bi morala biti lepa, bogata, izobražena, muzikalična, mlada, pridna, poštena in skromna. In nobene napake ne bi smela imeti.“

„Vidite, prav nekaj takega imam trenutno na zalogi, samo eno napako ima: vsakega pol leta jo nekaj prime za pol ure kakor zmešanost.“

„No, zaradi tiste pol ure nič ne de. To bi pa vzela.“

„Samo počakati boste morali.“

„Zakaj?“

„Da jo spet prime tista zmešanost. Takrat vas morda vzame.“

*

„Ali boš kmalu oblečena, draga?“

„Nikar me vendar neprestano ne izprašuj! Saj sem ti že pred dobro uro rekla, da bom v petih minutah gotova.“

*

V kopalnišču.

Voda je še zelo mrzla.

Dva dečka stojita v njej in se treseta od mraza.

„Ali ni strašno mrzla?“

„Je. Saj ne bi šel noter, pa mi je mama prepovedala.“

Poročen ideal

„Lahko mi verjameš, Štefan, tudi jaz sem imel svoj ideal.“

„Pa si ga izgubil?“

„Ne, vzela!“

Trd kruh

Oče gre s sinom po cesti. Zagledata cestarja, ki pridno tolče kamenje. Tedaj se oče obrne k sinu: „Mihee, pogledj! Kako trd je kruh tega ubogega moža...“

„Sem mislil, da je kamenje,“ se odreže Mihee.

Doma, v družini

Razkuženje

Za razkuženje (desinfekcijo) nam služijo take snovi, ki imajo lastnost, da zamore klice (bacile). Namen razkužitvi je ugonobitev snovi, ki povzročajo bolezni, v drugi vrsti pa je njihova naloga, da preprečijo ali vsaj omeje nalezljive bolezni. Od razkuževalnih snovi se dostikrat tudi zahteva, da preženejo smrad (na primer v straniščih, greznicah itd.).

Razkuževalna sredstva se dobe v plinasti, tekoči in trdni obliki. Med plinasta spadajo klor, brom, formaldehid in nekatere druge snovi, med tekoča raztopina živosrebrnega sublimata, borova kislina, salicilova in karbolna kislina, lizol, kreolin in lizoform, med trdne snovi pa razkuževalni praški, ki so po navadi zmesi apna, železovega vitrijola, karbolne kisline itd.

O učinkovitosti razkuževalnih snovi nam pokaže najboljšo sliko spodnja razpredelnica. Napravil jo je francoski kemik Miquel, ki je raziskoval, koliko je treba katerega razkužila, da se prepreči usmrtenje in gnitje enega litra kokošje juhe. V ta namen je treba:

vodikovega superoksida	0,05 grama
sublimata	0,07 "
klora	0,25 "
bakrovega klorida	0,70 "
bakrovega sulfata	0,90 "
salicilove kisline	1,00 "
amonijakovega plina	1,40 "
aluminijevega klorida	1,40 "
cinkovega klorida	1,90 "
karbolne kisline	5,— "
galuna	4,50 "

Kako se posamezna teh razkužil razredčijo z vodo, da jih potem lahko rabimo, bomo pojasnili prihodnjic.

Še nekaj načinov za konserviranje jajec

V 40. številki smo nasvetovali kot dobro sredstvo za ohranitev jajec apneni vodo. Razen tega načina pa jih poznamo še več, nekateri od njih so boljši, drugi morda v tem ali onem primeru malo slabši. Naj jih nekaj navedemo!

Napravi si med neprestanim mešanjem raztopino 1 kile natrijevega vodenega stekla in 10 litrov vode. Jajca, ki bi jih rada konservirala, morajo biti zelo sveža; deneš jih v kameninasto ali postekleno lončeno posodo, nato pa jih s to raztopino tako visoko zaliješ, da sega najmanj kaka dva centimetra nad jajci. En liter te raztopine zado-

šča za kakih 80 do 100 jajec. Posodo moraš nato dobro zamašiti, da ne pride zrak do jajec, in shraniti na hladnem prostoru. Tako konservirana jajca ostanejo sveža tudi pol leta in še delj, le nekoliko lužast okus dobe.

Če hočeš ohraniti jajcem sveži okus, pa napravi takole:

Zdrobljen mavce v prahu polij z vodo in dobro zmešaj, v to zmes pa deni magnezijevega klorida. Razzen tega si pripravi nekaj raztopine vodenega stekla, kakor smo jo gori popisali. Nato vzemi vsako jajce posebej, ga dobro osnaži in ga pomoči najprej v mavčevo zmes, ocedi, nato pa deni v raztopino vodenega stekla. Tako se napravi na jajčni lupini plast magnezijevega kalcijevega silikata, ki je neprodušna za zrak in tekočine.

Tudi vodikov superoksid, ki služi za beljenje las, se rabi za konserviranje jajec. Zmešaj ga z vodo, tako da vzameš na en del superoksida dvajset delov vode, in deni jajca v to zmes.

Če pa hočeš jajca spraviti na suhem, jih najprej temeljito očisti in posuši, potem pa obdaj s plastjo parafina. To napraviš tako, da jih vtakneš v topel parafin, nato pa deneš na sito, da se posuše. Četrtilne kile parafina je dovolj za 400 do 500 jajec.

ZA ŽALNE DNEVE
PRIPOROČA
ZALOGO KLOBUKOV
MODISTKA
MINKA HEUFFEL
LJUBLJANA
GLINCE VII/45
POPRAVILA TOČNO
IN CENO

Najboljši način pa je tale, ki ga je odkril E. Hanika iz Monakovega. Njegova prednost je v tem, da je zelo poceni, važno pa je, da se zelo natanko po njem ravnaš, drugače se ti jajca lahko pokvarijo.

Jajca najprej temeljito osnaži in izloči vsa tista, ki so količkaj počena. Tako prebrana jajca deni v mlačno vodo (55°C), kjer naj ostanejo kake četrt ure. Potem jih vzemi ven in jih odrgni s čisto krpo, da odstraniš še poslednjo nesnago, ki bi utegnila ostati na njih. Tako očiščena jajca deni na sito in jih drži natanko pet sekund v kipeči vodi, nato pa jih takoj ohladi z mrzlo vodo, položi na čisto krpo in pusti, da se posuše. Potem jih zloži v zaboj, med nje pa nasuj žaganja, oblancev ali stelje in spravi v jedilno shrambo.

Tako konservirana jajca se drže leto dni in še delj in ostanejo ves čas sveža. — S tem da si jih podržala v vrelo vodo, se je napravila pod lupino tenka plast skrknjenega beljaka, ki varuje ostalo jajce pred pokvaro.

Liker iz rdečega grozdjčica

pomaga proti driski in ima dober, nekoliko rezek okus. Barve je črnkaste. Napraviš si ga lahko sama, če najprej jagode stisneš in prece-diš, da dobiš grozdjčičev sok. Tri dele tega soka kuhaš nato s štirimi deli sladkorja in dvema deloma vode; dodaj tudi malo vinske kisline. Ko se ohladi, dodaj še dva dela vode in tri dele špirta.

Močnik z žganim sladkorjem

Potrebščine: 50 dkg moke, dva in pol zavojčka dr. Oetker-jevega pecilnega praška, 40 dkg sladkorja, nekoliko cimeta, klinčkov, pimenta in limonovih olupkov.

Priprava: Sladkor se žge, da postane zlatorjav, se nato skuha s pol litra vode in potem meša, da se ohladi; ohlajen se pomeša v skledi z moko, ki ji je bil dodan pecilni prašek. Primešaj zapored cimet, piment in klinčke kakor tudi naribane limonove olupke. Iz vsega tega napravi redko zmes. Njo namaži do debelosti prsta na pomaščen pekač ter jo speci počasi v pečici.

Pecivo za zajutrek

Potrebščine: pol kg moke, 6 dkg masti ali presnega masla, 10 dkg sladkornega prahu, nekoliko dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 2 jajci, 1 osminka litra mleka, limonovi olupki in 1 zavojček dr. Oetker-jevega pecilnega praška.

Priprava: Stresi s pecilnim praškom pomešano moko na desko, ji dodajaj mast ali presno maslo, jajci, sladkorni prah, vanilinov sladkor, limonove olupke in mleko ter vse skupaj dobro premešaj. Iz tega testa napravi podolgovato štruco, ki jo speci v zmerni vročini.

KAJ PRINAŠA:**Elitni Kino Matica**

Telefon 2124

„Ariana“.

filmska drama z veliko nemško umetnico Elizabeto Bergner.

„Pustna vila“.

komedija z Anny Ahlers.

„Omahljiva devica“.

komedija. V glavni vlogi Szöke Szakall.

Kino Ideal

„Huzarji plešejo“.

filmska komedija. V glavnih vlogah Anny Ahlers.

„Luči velemesta“.

V glavni vlogi Charlie Chaplin in druzestva Virginia Cherrill

Ameriške filmske vesti

Po dvanajstletni odsotnosti iz Hollywooda se je vrnil slavni japonski igralec Sessue Hayakawa a spet k filmu. Kot partner Anc May Wongove bo igral v Paramountovem filmu „Hči zmaja“, ki je prirejen po romanu znanega pisatelja kriminalnih romanov Saxa Rohmerja.

Paramount je kupil pravice za predelavo Zolajevnega romana „Nana“ v film. Glavno vlogo bo najbrž igrala Marlena Dietrich.

Naslednji film Mauricea Chevalierja se bo imenoval „Eno uro s teboj“.

V Ameriki, kjer imajo zmisla za statistike, so odkrili, da mora filmski igralec, ki hoče obvladati tehniko igranja, znati poljubljati na osem načinov in sicer: nalahno — nalahno in plašno — nalahno z veliko ljubeznijo — toplo — toplo in nežno — vroče — strastno — divje.

Deset najboljših režiserjev

Pred kratkim so izbrali v Ameriki deset najboljših režiserjev. Od osemindesetih so bili izbrani tile:

1. Ernest Lubitsch (Paramount).
2. Lewis Milestone (Selznick-Milestone).
3. Josef Sternberg (Paramount).
4. King Vidor (MGM).
5. Richard Wallace (Paramount).
6. John Cromwell (Paramount)
- in George Fitzmaurice (MGM).
8. Frank Berzage (Fox).
9. George Hill (MGM).
10. William Wellman (Warner).

Kupon 41 film**FILMSKA VPRAŠANJA**

1. Kdo je mož Laure La Plante?
  2. Kdo je odkril Svetislava Petroviča za film?
  3. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Huzarji plešejo“?
  4. Kako se imenuje novi film Dorothy Jordan?
  5. Kdo je najboljši ameriški režiser?
- Za rešitev teh vprašanj razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve iz 59. številke so: 1. V Tarni na Poljskem; 2. baron Heymerle; 3. George O'Brien; 4. Pri MGMu; 5. Anny Ondra. Nagrade dobe:

- 5 slik: Senčič Slavo, Maribor;
4 slike: Balog Marinka, Ljubljana;
3 slike: Šostarič Breda, Polja;
2 slike: Malej Jože, Ljubljana;
po eno sliko: Potokar Ivanka, Celje; Skrlj Mici, Bratislava, Presl Ivan, Kučina; Sedeu Anton, Zagreb, Pozne Elica, Oplotnica; Turjak Lojze, Ribnica.

Aleksander Kozič

koncesijonirano elektrotehnično podjetje

Ljubljana

Cesta v Rožno dolino 44

Tel. 30-41

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev strokovnjaška. — Cene zmerne.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

KLIFETE
vseh vrst in
fotografijah
ali risbah
izvaja svoje
najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVAS

Blagovna znamka**„Svetla glava“**

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbujala slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecljni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudlinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeleja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartilc. In v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev**vanilinov sladkor****je najboljša začimba**

za mlečno in močnate jedi,
pudlinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartilce, torte in pecivo,
lajčni konjak.

Zavoček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 l ajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pilača.

Dr. Oetker-jevi recepti**za kuhinjo in hišo**

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljnih, finih in najfinjših močnatih jedi, šartilcev, peciva, tort l. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinje — tudi onih, ki stavilo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoni pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.